

11.9.2018

Ohjausryhmän kokous 11.9.2018

Aika	Tiistai 11.9.2018, klo 9.00–11.30
Paikka	Kansalliskirjasto, Fabianian kokoushuone (C222), Yliopistonkatu 1, Helsinki
Jäsenet	Miia Willman, ammattikorkeakoulujen kirjastot - etäyhteydellä Outi Maisalmi, erikoiskirjastot Tuula Haavisto, yleiset kirjastot (puheenjohtaja) Ari Muhonen, yliopistokirjastot - etäyhteydellä Johanna Lilja, Kansalliskirjasto/tutkimuskirjasto Kristiina Hormia-Poutanen, Kansalliskirjasto/kirjastoverkkopalvelut
Kutsutut asiantuntijat	Matias Frosterus, Kansalliskirjasto Nina Hyvönen, Kansalliskirjasto Heli Kautonen, Kansalliskirjasto Minna Olkinuora-Tauru, Kansalliskirjasto Mari Simola, Kansalliskirjasto Seija Vartiainen, PricewaterhouseCoopers (poistui klo 10.19) Jaana Routakangas, Kansalliskirjasto (sihteeri)
Poissa	Minna Karvonen, opetus- ja kulttuuriministeriö

1. Kokouksen avaus, osallistujien toteaminen ja esityslistan hyväksyminen

Esitys

Avataan kokous, puheenjohtaja toteaa osallistujat, esityslista hyväksytään.

Päätös

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.04 ja totesi osallistujat. Kutsuttuihin asiantuntijoihin lisättiin Seija Vartiainen PwC:ltä. Hän on mukana esittelemässä tietosuojaliitettä. Esityslista hyväksyttiin.

2. Melinda - Metatietovarantohankkeen tilannekatsaus

Minna Olkinuora-Tauru esittelee metatietovarantohankkeen tilannekatsauksen. Käydään läpi käyttöönottojen ja hankkeen tilanne.

Liite 1: [Tilannekatsaus](#)

Esitys

Tiedoksi ja keskusteluun.

Käsittely

Yleisten kirjastojen liittymiset Melindaan jatkuvat. Seinäjoen kaupunginkirjasto – Eepos-kimppa ja Jyväskylän kaupunginkirjasto – Keski-kimppa ovat siirtymässä tuotantoon seuraavaksi. Helmet-Melinda-integraatio on loppusuoralla. Koha-integraation teknistä toteutusta arvioidaan päästävän

11.9.2018

aloittamaan syksyllä 2018. Erikoiskirjastojen puolella Celian kanssa on aloitettu neuvottelut mukaantulosta. Kansallisista tietokannoista Arton siirto Melindaan on käynnissä. Violan siirto Melindaan tehdään keväällä 2019.

eMelinda-kehitysohjelman seurantakysely, jolla kartoitettiin ohjelman toimenpiteiden edistymistä, tehtiin kirjastoille keväällä 2018. Kyselyn tuloksista laadittiin raportti. Ohjelman seuraavia vaiheita ovat mm. kuvailutalkoiden jatkuminen ja työvälineiden kehittäminen edelleen Kansalliskirjastossa. Myös kuvailuohjeistusta kehitetään. Ulkoisten toimijoiden aineistokanavaa aletaan hyödyntää esim. vapaakappaleina saatavien e-aineistojen yhteydessä. Myös erilaisia elektronisten julkaisuarkistojen metatietoja pyritään hyödyntämään Melindassa. Selvityksessä on lisäksi open access -aineiston metatietojen haravointimahdollisuudet.

Keskustelussa todettiin, että uusien työkalujen ja automaation hyödyntämisen myötä kaupallisten toimijoiden tarve metatiedon tuotannossa vähenee. Tavoitteena on saada mukaan myös uusia metatiedon tuottajia. Kaikkiaan kaivataan kuvailun ekosysteemin tarkempaa jäsentymistä. Aiheesta on tulossa esittely ohjausryhmän marraskuussa pidettävään kokoukseen. Keskusteltiin myös metatiedon laadusta aineistojen ja tuottajien määrän lisääntyessä. Melindassa on monia laadunvalvontamenetelmiä: mm. tuplakontrolli, massakorjaukset ja talonmiesryhmä. Lisäksi kuvailuryhmät sekä koulutukset ja ohjeet pitävät osaltaan huolta laadusta.

Keskusteltiin Melindaan mukaan otettavista avoimena julkaistavista e-aineistoista. Vielä ei ole tarkkaa tietoa, mitä kaikkea aiotaan ottaa mukaan. Asiaa selvitetään ja kysytään myös kirjastojen mielipidettä. Pitkään on keskusteltu siitä, mitä ovat tärkeimmät kansalliset aineistot. Todettiin, että on laadittava strategia, mitä aineistoja kuvaillaan ja millä prioriteetilla kansallisella tasolla.

Erikoiskirjastojen mukaantulosta Melindaan todettiin, että keskusteluja on tarkemmin käyty toistaiseksi vain Celian kanssa. Tulevassa erikoiskirjastojen neuvoston kokouksessa käsitellään erikoiskirjastojen liittymistä Melindaan ja jaetaan tarkempaa tietoa liittymisprosessista.

3. Tietosuojaliite palvelusopimukseen

Heli Kautonen esittelee tietosuojalainsäädännön mukaisen tietosuojasta sopimisen käytännöt sekä tietosuojaliitteet Melinda-palvelulle ja julkaisuarkistopalveluille.

Liite 2: [Tietosuojasta sopiminen](#) -esittely

Liite 3: [Melindan tietosuojaliite](#)

Liite 4: [Julkaisuarkistojen tietosuojaliite](#)

Esitys

Keskustellaan ja hyväksytään esitellyt tietosuojaliitteet lähetettäväksi palvelujen asiakasorganisaatioille kommenttikierrokselle.

Käsittely

Melindan palvelusopimuksessa on mahdollisuus muuttaa sopimusta Tiedonhallinnan ohjausryhmän hyväksymillä liitteillä, joita ei tarvitse allekirjoittaa. Sovittiin, että Melindan palvelusopimuksen tietosuojaliitettä koskevan kommenttikierroksen yhteydessä tiedustellaan mukana olevilta organisaatioilta, riittääkö tämä menettely vai kaivataanko tietosuojaliitteelle

11.9.2018

erillistä muutossopimusta. Keskustelussa todettiin, että Melindan palvelusopimukseen on tulossa muitakin uusia liitteitä ja että olisi hyvä laatia yhdenmukainen menettely kaikille liitteille.

Keskusteltiin Melindan tietosuojaliitteessä käytetystä "kolmannet osapuolet"-termistä, joka koettiin liian laajaksi. Finnan tietosuojaliitteessä on käytetty termiä "alihankkija", mutta sekään ei sovi Melindan yhteyteen. Sovittiin, että kohtaa tarkennetaan ennen kommenttikierrosta. Keskusteltiin myös "yleisvelvoite"-termistä, jota ei koettu kyllin kuvaavaksi. Ehdotettiin termiä "yhteisvelvoite", joka kuvaisi paremmin yhteistyötä.

Keskusteltiin kohdasta 3.3 ja informointivelvollisuudesta, jossa lukee "Sopijapuoli sitoutuu omalta osaltaan tietoja ensimmäisen kerran kerätessään ilmoittamaan rekisteröidyille tietojen keräämisestä ja käsittelemisestä." Sovittiin, että selvennetään tekstiä samaan muotoon kuin Finnan ja julkaisuarkistopalvelujen tietosuojaliitteissä.

Kansalliskirjasto järjestää lokakuun alussa kyselytunnin eri palveluiden sopimusuudistuksiin liittyen. Tätä pidettiin keskustelussa hyvänä. Keskustelussa todettiin vielä, että kirjastoja on hyvä valmistella kommenttikierrokseen ja korostaa erityisesti huomioitavia kohtia.

Päätös

Hyväksyttiin esitellyt tietosuojaliitteet lähetettäväksi palvelujen asiakasorganisaatioille kommenttikierrokselle yllä mainituin muutoksin.

Melindan palvelusopimuksen tietosuojaliitettä koskevan kommenttikierroksen yhteydessä tiedustellaan mukana olevilta organisaatioilta, kaivataanko tietosuojaliitteelle erillistä muutossopimusta.

4. Siirtyminen YSA:sta YSO:on

Matias Frosterus esittelee tilannekatsauksen YSAsta ja Allärsista YSOon siirtymiselle kirjastoissa. Lisäksi tiedote siirtymästä kirjastojen johtajille.

Liite 5: [YSAstaYSOon](#)

Liite 6: [YSAsta YSOon johtajille](#)

Esitys

Keskustellaan ja kootaan ohjausryhmän kommentit tiedotteen sisällöstä ja jakelusta.

Käsittely

Keskustelussa todettiin, että esityksen aikatauluennustekuvassa olisi hyvä näkyä myös paikallisten tietokantojen konversiot. Voyager- ja Koha-käyttäjien osalta konversiot ovat Kansalliskirjaston vastuulla, Aurora-kirjastoissa konversion hoitaa järjestelmän toimittava Axiell. Keskusteltiin siitä, miten konversio olisi ajoitettava niissä tapauksissa, jolloin kirjasto on vaihtamassa kirjastojärjestelmää. Näistä tapauksista ei ole vielä täyttä selvyyttä, vaan niitä on vielä tutkittava. Periaatteessa ei kuitenkaan ole merkitystä, tehdäänkö konversio ennen vai jälkeen järjestelmäsiirtymän. Todettiin, että asia vaatii vielä kaikkiaan pohdintaa ja asiaa on käsiteltävä myös Linnea-konsortiossa, Koha-ohjausryhmässä ja Amkit-konsortiossa.

Keskusteltiin kirjastojen johtajille lähetettävästä tiedotteesta. Tiedotteessa lukee nyt "Päätös YSO:n käyttöönotosta tehdään kirjastokohtaisesti." Todettiin, että tämä tarkoittaa käyttöönoton

11.9.2018

aikataulua, ei sitä otetaanko ylipäätään käyttöön. sovittiin, että tarkennetaan tiedotteessa olevaa muotoilua. Kiitettiin tiedotetta kaikkiaan ja todettiin sanastotyön tärkeys tiedon löytymisessä.

5. Kirjastojen yhteistilasto

Heli Kautonen kertoo kirjastojen yhteistilastoprojektin etenemisestä. Työryhmä on hahmotellut erilaisia skenaarioita ja työstää parhaillaan esitystä yhteistilaston toteuttamisvaihtoehdoksi.

Esitys
Tiedoksi.

Käsittely
Ei keskustelua.

6. Tiedonhallinnan ohjausryhmän vuosikellon tarkistus

Esitys
Tarkistetaan ohjausryhmän vuosikello.

Käsittely
Vuosikelloon on merkitty runsaasti aiheita seuraavaan kokoukseen. Päätettiin siirtää metatietopalvelukokonaisuuden esittely vuoden 2019 ensimmäiseen kokoukseen. Tarkennetaan kohtaa palvelusopimuksen liitteistä koskemaan sekä Melindan että julkaisuarkistopalvelujen palvelusopimusta. Lisäksi sovittiin, että seuraavalle kokoukselle varataan aikaa kolme tuntia, jotta asiat ennätetään käsitellä.

7. Tiedotusasiat

- Lokakuun hackathonit: [Hack4FI – Hack your heritage](#) 5.-7.10. ja Wide - Open Source Science -hackathon 26.-28.10. [Wide Launch 1.3.mov](#)
- Tapahtumat ja tilaisuudet syyskaudella
 - o 13.9. Missä mennään -webinaari
 - o 23.-24.10. Kuvailun tiedotuspäivät
 - o 4.12. Missä mennään -webinaari
- Melinda-koulutukset
 - o 27.9. Talonmiehen tuokio
 - o 9.11. Melinda-Aleph-koulutus
 - o 15.11. Talonmiehen tuokio

8. Muut asiat

- Seuraava kokous järjestetään keskiviikkona 28.11.2018 klo 9-12 Kansalliskirjastossa (Fabianian kokoushuone).

11.9.2018

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.04.

LIITTEET

- Liite 1: [Tilannekatsaus](#)
- Liite 2: [Tietosuojasta sopiminen](#)
- Liite 3: [Melindan tietosuojaliite](#)
- Liite 4: [Julkaisuarkistojen tietosuojaliite](#)
- Liite 5: [YSAsta YSOon](#)
- Liite 6: [YSAsta YSOon johtajille](#)